

Министър Лиляна Павлова в интервю за списание "Тема": „Индивидуалното саниране на апартаменти трябва да се забрани“

17 януари 2015 | 13:08

Госпожо Павлова, кога ще започне обещаното саниране на жилищни сгради? - Програмата е заложена да стартира през [2015](#) г. До края на януари трябва да разработим документацията - методическите указания към общините, образците, които трябва да попълват сдруженията на етажните собственици, типовите договори, които общините ще сключват с тях и с Българската банка за развитие. Механизмът по одобряване на молбите може да започне още през февруари. Първата стъпка в процеса е всички собственици в блоковете да се съберат на събрания и да вземат решения за сформирание на сдружения, да ги регистрират, да получат БУЛСТАТ и да кандидатстват за финансиране пред общините. Паралелно с това общините трябва да проведат обществените поръчки за фирмите, които ще правят енергийното и конструктивното обследване, а след това и за проектиране и строителство. Смятам, че първите реални строителни дейности може да започнат през лятото. Всичко зависи от това дали общините ще се справят бързо с тръжните процедури, а също и от активността на собствениците. Ако не ги подсетите, може би няма да са много активни? - Не се оплакваме от липса на интерес. Откакто обявихме намеренията да стартира програмата, телефоните на всички нива в министерството се \"подпалиха\". Вече дори започвам леко да се притеснявам как общините ще успеят в началото да обработят документите на толкова много кандидати и сгради, за да могат от февруари да тръгнат тръговете. Тръжните процедури траят обикновено към 3 месеца. Конструктивно и енергийно обследване може да се направи за месец. Още месец ще трябва за проектиране и подготовка на строителния обект. Но така е на теория. А на практика ще е много различно, защото на едни сгради ще се слагат соларни панели, на други ще се подменя цялата отоплителна система, ако искат да преминат на газ, което също е допустимо от програмата. По-бързо ще става там, където ще се върши само външна изолация, подмяна на дограма и ремонт на покрива. Процесът много зависи от това какви мерки ще бъдат предписани на конкретните сгради. Заделени ли са пари в бюджета за тази година? - Няма нужда да са заделени, понеже програмата не се финансира директно от бюджета.

Предоставени са 1 милиард лева държавна гаранция на Българската банка за развитие, която има възможност да осигурява ресурса, така че на този етап проблеми с финансирането нямаме. Тук ние говорим не само за енергийна ефективност и намаляване на сметките на гражданите, но и за промяна в облика на градовете, за икономическа активност на малките фирми, за производители на материали и т.н. Такава милиардна програма е съпътствана с много работа за малките фирми. Тя има няколко ефекта и съответно голяма възвръщаемост. Във всеки блок има апартаменти, които вече са били индивидуално санирани от собствениците им. Как ще се процедира с тях? - Разработили сме тестови модели, има няколко типови случая - едни собственици са сменили само дограмата на апартаментите си, други са поставили дограма и изолация, а трети - само изолация. Енергийното обследване ще установи дали поставената изолация отговаря на изискванията на програмата. Поставили сме цел всяка сграда да постигне поне клас "C" енергийна ефективност. Така че, ако поставената изолация отговаря на този клас, тя само ще бъде преобоядисана, за да може сградата да придобие единен цвят и дизайн. Ако изолацията е недостатъчна, ще бъде удебелена, а ако е с лошо качество - ще бъде премахната и на нейно място безплатно ще бъде поставена нова. Гражданите, които вече са си сменили дограмата със съвременна, може да бъдат спокойни - тя няма да се сменя втори път. Очакват ли програмата да се превърне в тема за междусъседски разпри - тези, които вече са санирали апартаментите си индивидуално, да не искат да участват, за да не си създават неудобства? - Няма как всички да са доволни и да има 100% справедливост. Трябва да подкрепим този солидарен модел, който сега се предлага. Нали си даваме сметка, че без подкрепа от държавата сгради с по 8-10 етажа и с по 5-10 входа никога няма да успеят да санират общото си пространство? Защото всички не могат да съберат средства в един и същи момент, а някои и изобщо. Категорично смятам, че поетапно във времето трябва да се забрани частичното саниране - вижте до какъв безобразен облик на сградите доведе то! Аз го наричам пачуърк, като крпки са отделните санирани апартаменти. А освен това подобни решения не са и енергийно ефективни. С тази програма няма да подпомагаме частично саниране само на някои от входовете. Не може на една сграда да бъдат ремонтирани само първият и третият вход, а вторият по средата да остане в сегашния си вид. Затова казваме: или цяла сграда - или нищо. Даваме 100% от средствата, но и изискваме някакъв общ дизайн и цветове на сградите, включително гаранции от собствениците, че няма да го нарушават. Появиха се информации, че след 2016 г. програмата няма да е изцяло финансирана с публични средства и собствениците ще доплащат? - Започваме с най-трудните, най-тежките, панелните сгради, които са с най-много входове и

етажи. Програмата касае само панелни блокове с над 36 апартамента. Имаше коментари, че останалите са пренебрегнати. Не, на следващ етап и те ще получат финансиране - както тухлените, така и всички многофамилни жилищни сгради, в които живее повече от едно семейство. Тези сгради, които не влизат в Националната програма и са с по-малко от 36 апартамента, ще получат финансиране по програмата на ЕС "Региони в растеж", която би трябвало да стартира догодина. Нека видим как ще стартира Националната програма, с какви средства ще разполага бюджетът. Безплатното за собствениците обновяване ще е през първите 2 години и впоследствие ще се въведе и някакъв процент собствен принос. Ще гледаме да помогнем и тогава, така че съфинансирането да е по-малко. Коя ще бъде първата ви лентичка за прерязване? - Има време, нека да видим. През лятото трябва да бъде завършена цялата магистрала "Марица", както и два от лотовете на "Струма" - от Дупница до Благоевград и от Сандански до Кулата. Имаме и 250 км по програма "Транзитни пътища", които трябва да довършим - участъци по направления Шумен-Силистра, Разлог-Юндола, Искърско дефиле... Ремонтът в дефилето трябваше да е довършен в края на предишния ви мандат? - Както го оставихме, така го заварихме. Целта е до ноември тези и още други проекти да бъдат довършени. През лятото ще започнем строителството на 60 км от магистрала "Хемус" - участъка от Ябланица до разклона за Плевен и Ловеч. Трябва да довършим и осемте километра Шумен-Белокопитово в източната част на трасето. До края на годината планираме да са готови също обходните пътища на Монтана и Габрово. Споменахте двата лота на магистрала "Струма", които са пред довършване, но там тепърва предстои най-тежкият участък Кресненското дефиле. Говори се за 8 варианта за него - да не би строителните фирми да са притеснени от сложността на 15-километровия тунел?- До края на годината трябва да изберем най-подходящото трасе на базата на екологична, техническа, сеизмична и финансова оценка. Преди това ще изберем изпълнители на още два участъка на входа и на изхода на дефилето, така че тяхното строителство също ще започне още тази година. Проблемът с тунела не опира само до технология, въпросът е дали това е най-устойчивото и най-издържаното решение от техническа и икономическа гледна точка. Тунелното строителство по принцип е проблематично и с оглед по-нататъшната експлоатация на съоръжението. В един от алтернативните варианти се предлага комбинация от виадукти и 6-7 тунела, но значително по-къси, които дават възможност за по-безпроблемна техническа поддръжка на цялата магистрала. В момента се прави екологична оценка на всички възможни варианти. Започнахте работа по реализация на водната стратегия на Република България. Какво се крие под понятието "реформа във водния сектор"? Кажете го ясно и просто - това

концесиониране на водоснабдяването ли означава? - Време беше да се действа, защото година и половина слушахме само приказки. Сред макроикономическите условия, които са поставени на България, е да се реформира водният сектор, така че той да осигури по-добро качество на предоставяната услуга и на самата вода. Стратегията за ВиК отрасъла трябва да се изпълнява такава, каквато е приета. Необходимите за подобряване на състоянието му инвестиции са за над 11 милиарда лева. Това число стана сакрално за прокарване на стратегията - едва ли не, ако не се осигурят И милиарда в момента, от утре ще ходим жадни и мръсни... - Напротив, аз бих казала следното: 11 милиарда са нужни, ако искаме да имаме перфектна система. Това е задачата максимум. А ако сме реалисти - дори и половината от парите да осигурим, пак ще подобрим значително отрасъла. И ще направим така, че да няма региони с режим на водата, защото към днешна дата такъв има в 20 области. Е, става дума за отделни селища в тези области, а не за цели области. - Да, в 20 от 28 области имаме населени места с режим на водата, което, съгласете се, не е редно. Ефектът, който целим със стратегията, е подобряване на услугата, минимизиране на загубите, предоставяне на питейна вода с добро качество и пречистване на отпадните води. Важно е и самото управление на ВиК отрасъла. В момента имаме много на брой малки дружества без големи приходи и възможности за инвестиции в мрежата, което е една от причините за проблемите. Затова като част от реформата предвиждаме обособяване на 28 водни асоциации, колкото са областите в страната. На територията на всяка асоциация трябва да бъде избран един оператор, който да се грижи и да инвестира в мрежата, определяйки и единна цена на водата за цялата област. Как стои въпросът с възможността водната асоциация да предостави дейността по ВиК на нов частен оператор? - Ние дадохме шанс на такъв вариант, пък и законът го позволява. И сега имаме два частни концесионера - в София и в Панагюрище. Имаше опит да се направи пилотна процедура и за Плевен, но тя не успя поради липсата на съгласие в Общинския съвет. Концесията не е страшно нещо, стига да се предоставя добро качество на услугата. Каква е целта на този модел - ами някой да дойде и да даде пари за инвестиции в мрежата, да оперира за известен срок и да си върне инвестицията. Държавата има възможност да събере и да вложи около 3 милиарда лева чрез европейски фондове и собствени източници. За всичко останало ще търсим и частни инвестиции, което не е толкова лесно. Става въпрос за естествен монопол. Не се ли притеснявате от горчивия опит с приватизацията на енергоразпределителните дружества? - Различно е, защото в случая не става въпрос за приватизация, а за концесия. Ето сега държавата си събира активите, които са разхвърляни в много ВиК дружества, описва ги и е готова да ги предостави на даден оператор.

Активите са в наши ръце и ако не сме доволни от този оператор, един ден можем да го сменим и да ги дадем на друг да ги управлява. Опитът с концесията на \"Софийска вода\" е твърде противоречив... - Ами там, където имаме държавен оператор, да не е по-различно? Разбира се, че има хора, които няма да са съгласни, особено в общините. Без да искам да обидя някого, но например малките общински ВиК са като местни феодали. Но това не означава, че дружествата са в добро състояние и могат да инвестират в подобряване качеството на услугата. Ами колко пречиствателни съоръжения са изградени, да речем, в област Кърджали в села без жители или там, където живеят по 300 човека? Още по програма САПАРД са направени такива инсталации, които стоят като музеи, защото няма водопровод или няма хора, които да ги ползват. Ето това искаме да избегнем и да направим системата по-ефективна. Как ще направите системата по-ефективна, след като към сегашните експлоатационни разходи ще трябва да се добавят разходи за администрация на водните асоциации плюс печалба, която неминуемо ще иска да си начисли всеки частен концесионер? - Да, но пък ще намалим броя на ВиК дружествата, чиито разходи за персонал и управление също влизат в цената на водата. При окрупняването на операторите очакваме икономии от мащаба. Прави впечатление, че няма граждански съвет, който да е включен в работата по тази водна реформа? - Създаден е Съвет по реформата в сектора, в който участват всички заинтересувани институции, включително Асоциацията на ВиК операторите. Не знам каква добавена стойност ще ни донесе в случая самоцелното добавяне на граждански съвет, само и само да покажем колко сме отворени. Какво да правят гражданите там в случая? Тук се нуждаем от друг тип решения и форматът не е подходящ. Към вашето ведомство премина бившето Министерство на инвестиционното проектиране. Какви проекти заварихте от него? - То не премина към нас, просто го захрихме. Онова министерство всъщност дублираше на 100% МРРБ. Както тук имаме дирекции \"Устройство на територията\" и \"Жилищна политика\", така и там бяха създадени същите. Две други дирекции чисто формално бяха извадени от МРРБ и прехвърлени там - върнахме ги при нас. Останалото беше една дублираща администрация, която захрихме. Ликвидационната комисия завари пълен хаос и до ден днешен не можем да окомплектуваме преписки. Има и грозни битовизми, които дори не си заслужава да се разказват, защото са срам за държавната администрация - купували са си две коли, някаква апаратура, мебели. Работили са и по два проекта за укрепване на административния капацитет, които дори не желая да коментирам. Разглеждали са общи устройствени планове и разрешения за строеж - знаете, че със създаването на това министерство бяха отнети правомощия на общини, които сега също върнахме на местните власти.

Разпределяли са някакви пари по публичната инвестиционна програма. Общо взето, са си търсили работа. Похарчени са милиони, за да функционира една изкуствена и дублираща администрация.